

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของบิดาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในเขตเมืองนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ การส่งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามช่วยให้ได้ภาพรวมของตัวอย่างประชากรจำนวนมาก และการสัมภาษณ์ช่วยให้ได้รายละเอียดที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น การนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยจึงจะนำเสนอตามวาระที่ศึกษาในแต่ละด้าน โดยนำเสนอผลการสอบถามในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายเป็นอันดับแรก แล้วจึงนำเสนอผลการสัมภาษณ์และสรุปสาระสำคัญในด้านนั้น ๆ

ผลจากการตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 399 ฉบับ ได้รับคืน 341 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.25

ผลการวิจัยที่จะ เสนอมีสาระสำคัญดังนี้

1. สถานภาพของบิดา
2. การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านการหาเลี้ยงครอบครัว
3. การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางกาย
4. การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา
5. การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์
6. การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม
7. การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านการเป็นสื่อกลางของครอบครัว
8. การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนเป็นบิดาที่ดี

รายละเอียดของผลการวิจัยแต่ละด้านมีดังนี้

1. สถานภาพของบิดา

1.1 ผลการวิจัยจากการสอบถาม

ตารางที่ 1 สถานภาพของบิดา

สถานภาพของบิดา	ร้อยละ
<u>อายุ</u>	
20 - 29 ปี	11.73
30 - 39 ปี	67.45*
40 - 49 ปี	19.35
50 ปีขึ้นไป	1.47
<u>สถานภาพการสมรส</u>	
อยู่ด้วยกัน	95.31*
หม้าย	0.88
แยกกันอยู่	2.05
หย่า	1.76
<u>อาชีพ</u>	
รับจ้าง	20.52
พนักงานบริษัท	11.14
รับราชการ	47.80
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	5.28
ค้าขาย	12.90
อื่น ๆ	2.34

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพของบิดา	ร้อยละ
<u>วุฒิการศึกษา</u>	
ไม่ได้เรียนหนังสือ	0.29
ประถมศึกษา	15.54
มัธยมศึกษา	45.75
อนุปริญญา	2.35
ปริญญาตรี	34.02
สูงกว่าปริญญาตรี	2.05
<u>รายได้เฉลี่ยต่อเดือน</u>	
2,000 - 4,000 บาท	14.96
4,000 - 6,000 บาท	17.30
6,000 - 8,000 บาท	18.47
8,000 - 10,000 บาท	17.01
10,000 ขึ้นไป	32.26
<u>จำนวนบุตรทั้งสิ้น</u>	
1 คน	29.03
2 คน	47.80
3 คน	16.72
4 คน	4.98
5 คน	1.47

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพของบิดา	ร้อยละ
<u>จำนวนบุตรที่เป็นเด็กปฐมวัย</u>	
1 คน	72.14*
2 คน	25.81
3 คน	2.05

* ค่าร้อยละที่เกิน 50

จากตารางที่ 1 แสดงว่าบิดาส่วส่วนใหญ่ร้อยละ 67.45 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี รองลงมา ร้อยละ 19.35 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี และน้อยที่สุดร้อยละ 1.47 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป

สถานภาพสมรส บิดาส่วใหญ่ ร้อยละ 95.31 อยู่ด้วยกัน รองลงมา ร้อยละ 2.05 แยกกันอยู่ และน้อยที่สุดร้อยละ 0.88 เป็นหม้าย

บิดาจำนวนมาก ร้อยละ 47.80 มีอาชีพรับราชการ รองลงมา ร้อยละ 20.52 มีอาชีพรับจ้าง และน้อยที่สุดร้อยละ 2.34 มีอาชีพอื่น ๆ

บิดาจำนวนมาก ร้อยละ 45.75 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 34.01 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.25 ไม่ได้เรียนหนังสือ

รายได้ของบิดา จำนวนมาก ร้อยละ 32.26 มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 18.47 มีรายได้ระหว่าง 6,001-8,000 บาท ส่วนบิดาจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 14.96 มีรายได้ระหว่าง 2,000 - 4,000 บาท

บิดาจำนวนมาก ร้อยละ 47.80 มีบุตร 2 คน รองลงมา ร้อยละ 29.03 มีบุตร 1 คน และน้อยที่สุดร้อยละ 1.47 มีบุตร 5 คน

บิดาส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.14 มีบุตรที่เป็นเด็กปฐมวัย 1 คน รองลงมา ร้อยละ
25.81 มีบุตรที่เป็นเด็กปฐมวัย 2 คน และน้อยที่สุดร้อยละ 2.05 ที่มีจำนวนบุตรเป็นเด็กปฐมวัย
3 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้านการหาเลี้ยงครอบครัว

2.1 ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า บิดาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ เหตุผลในการปฏิบัติ อุปสรรค ความต้องการและข้อเสนอแนะในการหาเลี้ยงครอบครัว ดังแสดงใน ตารางที่ 2 ถึงตารางที่ 4 โดยลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 2 ร้อยละของบิดาที่ปฏิบัติในด้านการหาเลี้ยงครอบครัว จำแนกรายชื่อดังนี้

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
1. ทำงานเพิ่มมากขึ้น เพื่อหารายได้มา เพิ่มเมื่อมีลูก	46.04	12.02	21.11	12.02	8.80
	58.06			20.82	
2. ลดค่าใช้จ่ายส่วนตัวบางอย่าง เพื่อนำ เงินไปซื้อสิ่งที่เป็นประโยชน์สำหรับลูก	36.95	25.21	28.73	4.89	4.39
	62.16			9.28	
3. ประหยัดเงินไว้ให้ลูกเพื่อฝากออมสิน	33.72	15.83	29.32	9.97	10.26
	49.55			20.23	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
4. เกลียดละความสขส่วนตัวให้กับลูก เช่น ตีมัน้อยลง เลิกสูบบุหรี่	46.33	16.13	22.58	8.21	6.74
	62.46			14.95	

จากตารางที่ 2 ในด้านการหาเลี้ยงครอบครัว บิดาจำนวนมากปฏิบัติเป็นประจำในทั้ง 4 ข้อ คือ เกลียดละความสขส่วนตัวให้กับลูก เช่น ตีมัน้อยลง เลิกสูบบุหรี่ ร้อยละ 46.33 ทำงานเพิ่มมากขึ้นเพื่อหารายได้มาเพิ่มเมื่อมีลูก ร้อยละ 46.04 ลดค่าใช้จ่ายส่วนตัวบางอย่าง เพื่อนำเงินไปซื้อสิ่งที่เป็นประโยชน์สำหรับลูก ร้อยละ 36.95 ประหยัดเงินไว้ให้ลูกฝากออมสิน ร้อยละ 33.72

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ความถี่ของจำนวนบิดาที่เลือกเหตุผลในการปฏิบัติด้านการหาเลี้ยงครอบครัว

เหตุผลในการปฏิบัติ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)
<u>ทำบ้างไม่ค่อยได้ทำหรือไม่ได้ทำเลย</u>	
ไม่จำเป็น (เพราะรายได้พอใช้ ไม่มีปัญหา)	32
ไม่อยากทำ	9
เป็นเรื่องยุ่งยากไม่สามารถทำได้	42
เหตุผลอื่น ๆ ได้แก่	
- ไม่มีเวลา	9
- รายได้ไม่พอใช้ (จึงไม่มีการเก็บออมให้ลูก)	8
- แล้วยแต่โอกาส	5
- ยังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติ	1
- บางครั้งมีงานมากจนลืมไป	1
- มีความพร้อมพอสมควรจึงมีลูก (จึงไม่มีปัญหา)	1
<u>ทำเป็นประจำหรือทำบ่อย ๆ</u>	
เป็นหน้าที่ของบิดาที่มีต่อลูก	134
ภรรยาขอร้อง	6
รักลูกอยากให้ลูกมีอนาคตที่ดี	217
เหตุผลอื่น ๆ ได้แก่	
- อยากให้ลูกมีความเป็นอยู่ที่ดีกว่านี้	1
- ต้องการเป็นแบบอย่างสำหรับลูก	1
- ต้องการให้ลูกรู้สึกว่ บิดาคือผู้นำครอบครัวที่ดี	1

ตารางที่ 3 แสดงว่าบิดาที่ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ทำเลย จำนวนมากให้
เหตุผลว่า เป็นเรื่องยุ่งยากไม่สามารถทำได้ 47 คน รองลงมา ไม่จำเป็น 32 คน ตามลำดับ
บิดาที่ทำเป็นประจำ หรือทำบ่อย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า รักลูกอยากให้ลูกมีอนาคตที่ดี
217 คน รองลงมาให้เหตุผลว่าเป็นหน้าที่ของบิดาที่มีต่อลูก 134 คน ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ความถี่ของจำนวนบิดาที่ระบุอุปสรรค และความต้องการหรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว

อุปสรรค และความต้องการหรือข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
<u>อุปสรรค</u>	
- ไม่มีเวลา	45
- มีสังคมมาก	1
- รายรับในครอบครัวมีน้อย	35
- ในเรื่องการตีเมีย สู้บุหรี อยากรจะเลิกหรือลดน้อยลง แต่เอาชนะใจตนเองไม่ได้	2
- สุขภาพไม่ดี	2
- ไม่ได้อยู่ใกล้กับลูก ทำงานต่างจังหวัด	7
<u>ความต้องการ</u>	
- อยากรอยู่ใกล้ลูกและครอบครัวให้มากกว่านี้	4
- อยากรให้ลูกเติบโต เป็นเด็กดี	1
- เพื่อสุขภาพของตนเอง	1
- เพื่อต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับลูก	1
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
- รัฐควรมีสวัสดิการเกี่ยวกับบุตร ของข้าราชการชั้นผู้น้อยให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	
- ให้รัฐเข้ามารับผิดชอบเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับการเรียนของเด็กให้มากกว่านี้	

จากตารางที่ 4 แสดงว่าอุปสรรคในการปฏิบัติบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวของบิดาจำนวนมากระบุว่า ไม่มีเวลา 45 คน รองลงมาระบุว่า รายรับในครอบครัวมีน้อย 35 คน ตามลำดับ

ความต้องการในการปฏิบัติบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวของบิดา ระบุว่า อยากอยู่ใกล้ลูกและครอบครัวให้มากกว่านี้ 4 คน อยากให้ลูกเติบโตเป็นเด็กดี 1 คน เพื่อสุขภาพของตนเอง และเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับลูก 1 คน

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว บิดาระบุว่า รัฐควรมีสวัสดิการเกี่ยวกับบุตรของข้าราชการชั้นผู้น้อยให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน 1 คน และให้รัฐเข้ามารับผิดชอบเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับการเรียนของเด็กให้มากกว่านี้ 1 คน

2.2 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ด้านการหาเลี้ยงครอบครัวพบว่าข้อมูลสอดคล้องกับผลการตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บิดาจำนวน 14 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 42 คน (ร้อยละ 33) รายงานว่าทำงานพิเศษเพิ่มขึ้นเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว งานพิเศษดังกล่าวได้แก่ออกมารับจ้าง ขับรถรับจ้างและรับจ้างขับรถ (ร้อยละ 9.52) ทำธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์ ค่าขายเล็ก ๆ น้อย เขียนป้าย และสอนพิเศษ

ส่วนบิดาที่ไม่ได้ทำงานพิเศษ จำนวน 28 คน (ร้อยละ 67.00) ให้เหตุผลว่า เนื่องจากมีงานประจำซึ่งไม่สามารถปลีกตัวทำงานพิเศษได้ จึงแก้ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายโดยการเสียสละความสุขส่วนตัว ได้แก่ การงดเที่ยว และลดค่าใช้จ่ายส่วนตัว อย่างไรก็ตามมีบิดาจำนวนน้อย คือ 5 คน รายงานว่า การมีบุตรไม่กระทบกระเทือนฐานะของตน ยังมีรายได้เพียงพอ จึงปฏิบัติตนตามเดิม

2.3 สรุป

จากผลการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบกระเทือนด้านเศรษฐกิจของครอบครัว เมื่อมีบุตร พิดาส่วนใหญ่แก้ปัญหาดังกล่าว โดยมีวิธีการใหญ่ ๆ 2 วิธี คือ 1) ทำงานพิเศษนอกเวลาปกติ 2) ลดค่าใช้จ่ายส่วนตัว เหตุผลสำคัญในการปฏิบัติในด้านการหาเลี้ยงครอบครัว คือ สำนึกในหน้าที่ของพ่อที่มีต่อลูก และความรักลูกอย่างไรก็ตามมีบิดาเพียง 4 คน ที่แสดงความต้องการเวลาให้กับลูก ส่วนข้อเสนอแนะในเรื่องนี้คือ รัฐควรจัดสวัสดิการเกี่ยวกับบุตรให้ดีขึ้น

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านการส่งเสริมพัฒนาทางกาย

3.1 จากผลการวิจัยพบว่า บิดาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ เหตุผลการปฏิบัติ อุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพัฒนาการทางกาย ดังแสดงในตารางที่ 5 ถึงตารางที่ 7 โดยลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 5 ร้อยละของบิดาที่ปฏิบัติในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
1. ดูแลเรื่องกิจวัตรประจำวันของลูก เช่น การอาบน้ำ การดูแลให้ลูกรับประทานอาหาร การพาลูกไปนอน	56.18*	14.95	17.30	9.38	2.35
	71.13			11.73	
2. การพาลูกไปเล่นกีฬา หรือออกกำลังกาย	13.19	20.23	36.95	22.58	7.04
	33.42			29.62	
3. การป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับลูก เช่น เก็บสิ่งที่มีอันตรายให้พ้นมือเด็ก ดูแลของใช้ หรือของเล่นให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย	62.42*	25.21	7.92	4.10	0.29
	87.63			4.39	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
4. การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ เช่น การพา ลูกไปรับภูมิคุ้มกันโรค ดูแลลูกให้อยู่ใน ชุมชน และสภาพแวดล้อมที่สะอาดและ ปลอดภัย	70.97*	12.61	10.26	3.22	2.94
	83.58			6.16	
5. ดูแลและรักษาพยาบาล เช่น การพาลูก ไปหาหมอ ดูแลเมื่อลูกไม่สบาย	71.85*	13.20	9.09	4.40	1.46
	85.05			5.86	

* ค่าร้อยละที่เกิน 50

จากตารางที่ 5 ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา บิดาส่วนใหญ่มักทำเป็นประจำ ได้แก่ ดูแลและรักษาพยาบาล ร้อยละ 71.85 การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ ร้อยละ 70.92 การป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับลูก ร้อยละ 62.42 และดูแลเรื่องกิจวัตรประจำวันของลูก ร้อยละ 56.18

ตารางที่ 6 ความถี่ของจำนวนบิดาที่เลือกเหตุผลในการปฏิบัติด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางกาย

เหตุผลในการปฏิบัติ	จำนวน (คน)
<u>ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำหรือไม่ได้ทำเลย</u>	
ทำไม่เป็น	1
ไม่ชอบ	2
ไม่มีเวลา	90
เป็นหน้าที่ของมารดา หรือพี่เลี้ยง ไม่ใช่หน้าที่ของบิดา	9
<u>เหตุผลอื่น ๆ ได้แก่</u>	
- พาลูกไปด้วยจะออกกำลังได้ไม่เต็มที่	
เพราะต้องคอยเป็นห่วง	1
- ไม่มีเวลาปู่จะพาไปแทน	1
- แม่เป็นพยาบาลทำได้สะดวกกว่า	1
- ลืมหรือติดภาระกิจส่วนตัวบ่อย	1
<u>ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำ</u>	
ทำหน้าที่นี้ได้ดีกว่ามารดา	21
เป็นหน้าที่ของบิดา	49
อยากดูแลลูกด้วยตนเอง	95
เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างบิดากับมารดา	252
<u>เหตุผลอื่น ๆ ได้แก่</u>	
- ทำให้ตลอดเพราะส่วนใหญ่จะทำอะไรให้ลูกเสมอ	
แม่จะ เป็นผู้ทำตาม	1

จากตารางที่ 6 แสดงว่าบิดาที่ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลา 90 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า เป็นหน้าที่ของมารดาหรือพี่เลี้ยง ไม่ใช่หน้าที่ของบิดา 9 คน ตามลำดับ

ตัวอย่างบิดาที่ทำเป็นประจำหรือทำบ่อย ๆ ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างบิดากับมารดา 252 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า อยากดูแลลูกด้วยตนเอง 95 คน ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ความถี่ของจำนวนบิดาที่ระบุอุปสรรค และความต้องการ หรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางกาย

อุปสรรค และความต้องการ หรือข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
อุปสรรค	
ไม่มีเวลา	62
- สถานที่เกี่ยวกับการออกกำลังกายและที่พักผ่อน มีน้อย ค่าใช้จ่ายสูง	2
- ชี๊้เกียจ	1
- ความคิดเห็นของภรรยาสวนทางกัน	1
- การดูแลเรื่องกิจวัตรประจำวันทำได้ไม่เต็มที่ เช่น การดูแลให้ลูกรับประทานอาหาร	1
ความต้องการ	
อยากมีเวลาให้ลูกบ้าง	5
ข้อเสนอแนะ	
บิดาควรมีเวลาให้กับลูก ดูแลทุกอย่างในตัวลูก สามี ภรรยา ควรเอาใจใส่ลูกเท่ากัน ควรส่งเสริมให้ กำลังใจ	1
สนับสนุนเมื่อลูกทำในสิ่งที่ถูกที่ควรกับวัยของลูก เช่นหา อุปกรณ์การเรียน เครื่องมือประกอบการเรียน อย่าคิด ว่าแพงหรือสิ้นเปลือง	1

จากตารางที่ 7 แสดงอุปสรรคในการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางกาย ของบิดาจำนวนมาก ระบุว่า ไม่มีเวลา 62 คน รองลงมาระบุว่า สถานที่เกี่ยวกับการออกกำลังกายและพักผ่อนมีน้อย ค่าใช้จ่ายสูง 2 คน ตามลำดับ

ความต้องการ ในการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางกาย บิดาระบุว่า อยากมีเวลาให้ลูกบ้าง 5 คน

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางกาย บิดาระบุว่า บิดาควรมีเวลาให้กับลูก ดูแลทุกอย่างให้กับลูก ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม เพื่อลูกเกิดความอบอุ่น 1 คน สามีภรรยาควรเอาใจใส่ต่อกันเท่ากัน ควรส่งเสริมให้กำลังใจ สนับสนุนเมื่อลูกทำในสิ่งที่ถูกต้องควรกับวัยของเด็ก เช่น หาอุปกรณ์การเรียน เครื่องมือประกอบการเรียน อย่าคิดว่าแพง หรือสิ้นเปลือง 1 คน

3.2 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์

(1) การดูแลกิจวัตรประจำวันของลูก

บิดาส່วนใหญ่ (ร้อยละ 66.67) รายงานว่า จะช่วยกันทั้งบิดาและมารดา เนื่องจากมารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้านด้วย ซึ่งการดูแลกิจวัตรประจำวันดังกล่าวได้แก่ การอาบน้ำ แต่งตัว ซักผ้า จัดผ้า มีจำนวนน้อย (ร้อยละ 4.76) ที่ให้พี่เลี้ยงเป็นคนดูแล

(2) การพาลูกไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย

บิดาส່วนใหญ่ (ร้อยละ 52.38) รายงานว่า พาลูกไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเป็นบางครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่มจะเป็นการออกกำลังกายวิ่งเล่นภายในบริเวณบ้าน พาไปสนามเด็กเล่นและไปสนามกีฬา

บิดาที่ไม่ได้พาลูกไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย ให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลา เนื่องจากต้องทำงาน จึงปล่อยให้เด็กวิ่งเล่นเอง

(3) การป้องกันอุบัติเหตุ การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บและการดูแลสุขภาพ

พยาบาล

วิธีป้องกันอุบัติเหตุ โรคภัยไข้เจ็บของบิดาที่รายงานมากที่สุดคือ การจัดเก็บและตรวจตราสิ่งของหรือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่คิดว่าจะเป็นอันตรายแก่ลูกอยู่เสมอ

(ร้อยละ 45.24) รองลงมา คือ การดูแลเดือนลูกบ่อย ๆ เวลาจะทำอะไร (ร้อยละ 40.48) และคอยดูแลตลอดเวลา (ร้อยละ 14.28) ตามลำดับ

การดูแลรักษาพยาบาลเมื่อลูกไม่สบาย บิดาส່วนใหญ่ (ร้อยละ 88.09) รายงานว่าจะช่วยกันทั้งบิดา และมารดาในการดูแล และพาลูกไปหาหมอ

3.3 สรุป

สิ่งที่บิดาส່วนใหญ่ปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางกายของลูกเป็นประจำแทบทุกข้อยกเว้น การพาลูกไปเล่นกีฬา และออกกำลังกาย ที่เห็นได้เด่นชัด คือ การดูแล และรักษาพยาบาล (ร้อยละ 71.85) การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ (ร้อยละ 70.97) และการป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับลูก (ร้อยละ 62.42) โดยบิดาจำนวนมากมีวิธีป้องกันอุบัติเหตุ และโรคภัยไข้เจ็บอยู่ 2 วิธีคือ 1) จัดเก็บและตรวจตราสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่คิดว่าเป็นอันตรายแก่ลูกอยู่เสมอ 2) คอยห้ามปรามและตักเตือนเมื่อเห็นว่าลูกเล่นอะไรที่อันตรายและไม่ปลอดภัย

บิดาจำนวนครึ่งต่อครึ่งที่ดูแลกิจวัตรประจำวันของลูกเป็นประจำ (ร้อยละ 56.18) ซึ่งการดูแลกิจวัตรประจำวันดังกล่าว ได้แก่ การอาบน้ำ การแต่งตัว การซักผ้า จัดผ้า แต่มีบิดาจำนวนน้อยที่ส่งเสริมการออกกำลังกายของลูกเป็นประจำ (ร้อยละ 13.19) โดยไม่เคยทำเลยถึงร้อยละ 7.04

โดยภาพรวม บิดาแทบทั้งหมด (ร้อยละ 92.96 - 11.71) ระบุว่า มีส่วนในการส่งเสริมสุขภาพร่างกายของลูกในระดับใดระดับหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นมีเพียง ร้อยละ 0.29 ที่ไม่ได้ทำเลย นอกจากนี้ ยกเว้นการพาลูกไปเล่นกีฬา หรือออกกำลังกาย ซึ่งบิดาทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำเพียงร้อยละ 33.42 แล้วบิดาส່วนใหญ่ (ร้อยละ 71.13-87.63) รายงานว่าตนได้ปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพร่างกายของลูกบ่อยหรือเป็นประจำ โดยการป้องกันอุบัติเหตุเป็นข้อที่มีผู้ปฏิบัติบ่อย หรือเป็นประจำมากที่สุด

เหตุผลสำคัญของบิดาที่ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย บิดาส່วนใหญ่ เห็นว่า เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างบิดา มารดา ส่วนเหตุผลสำคัญของบิดาที่ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำหรือไม่ได้ทำเลย บิดาส່วนใหญ่อ้างว่า ไม่มีเวลา

4. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา

4.1 ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า บิดาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ เหตุผลในการปฏิบัติ อุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา ดังแสดงในตารางที่ 8 ถึงตารางที่ 10 โดยลำดับดังนี้

ตารางที่ 8 ร้อยละของบิดาที่ปฏิบัติในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา จำแนกเป็นรายข้อ

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
1. ชักชวนให้ลูกดูสิ่งที่น่าสนใจ	51.32*	34.31	10.26	3.52	0.59
	82.63			4.11	
2. พาลูกไปเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ และ พบปะผู้คนต่าง ๆ	27.56	31.96	28.74	9.68	2.06
	59.52			11.74	
3. ให้โอกาสลูกตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วย ตนเอง	30.80	35.49	25.51	6.74	1.46
	66.29			8.2	

ตารางที่ 8 (ต่อ)

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
4. เป็นตัวอย่างที่ดีในการฟังและพูดกับผู้อื่น	45.75	29.32	19.06	4.98	0.88
	75.07			5.86	
5. สนทนาซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่ถูกพบเห็น	48.00	37.27	10.85	2.64	1.18
	85.27			3.82	
6. ตอบคำถามลูก เมื่อลูกซักถาม	65.59*	26.64	5.86	0.88	0.88
	92.23			1.76	
7. สนับสนุนให้ลูกชอบอ่านและเขียน โดย เล่านิทานอ่านหนังสือให้ลูกฟัง	31.38	27.27	25.51	11.73	4.41
	58.65			16.14	
8. จัดอุปกรณ์และชักชวนให้ลูกวาดภาพ และ ขีดเขียนอย่างอิสระ	37.54	29.91	21.41	7.92	3.22
	67.45			11.14	

ตารางที่ 8 (ต่อ)

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
9. จัดหาของเล่นต่าง ๆ ให้ลูกเล่น และ เล่นกับลูก	36.07	37.83	19.65	4.39	2.06
	73.9			6.48	
10. เปิดโอกาสให้ลูกริเริ่ม ทดลอง หรือ พลิกแพลงของเล่นที่ไม่มีอันตราย	30.50	32.26	26.98	7.33	2.93
	62.76			10.26	
11. ให้โอกาสลูกเล่นสมมุติหรือเล่าเรื่อง ที่มาจากความคิดฝันของตน เช่น เล่นขายของ เล่นขี่ม้า	29.03	31.67	24.34	9.68	5.28
	60.70			14.96	

* ค่าร้อยละเกิน 50

จากตารางที่ 8 ชื่อที่จำนวนบิดาทำเป็นประจำสูงสุด ได้แก่ ตอบคำถามลูกเมื่อลูกซักถาม ร้อยละ 65.59 ซักชวนให้ลูกดูสิ่งที่น่าสนใจ ร้อยละ 51.32 สนทนาซักถามสิ่งที่ลูกพบเห็น ร้อยละ 48 เป็นตัวอย่างที่ดีในการฟังและการพูดกับคนอื่น ร้อยละ 45.75 จัดอุปกรณ์และชักชวนให้ลูกวาด

ภาพ และขีดเขียนอย่างอิสระ ร้อยละ 37.54 และสนับสนุนให้ลูกชอบอ่านและเขียนโดยเล่านิทาน
อ่านหนังสือให้ลูกฟัง ร้อยละ 31.38 ตามลำดับ

ส่วนข้อที่จำนวนบิดาที่ทำบ่อยที่สุด ได้แก่ จัดหาของเล่นต่าง ๆ ให้ลูกเล่นและเล่น
กับลูก ร้อยละ 37.83 ให้โอกาสลูกตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ร้อยละ 35.49 เปิดโอกาส
ให้ลูกริเริ่มทดลอง หรือพลิกแพลงของเล่นที่ไม่มีอันตราย ร้อยละ 32.26 พาลูกไปเที่ยวชมสถานที่
ต่าง ๆ และพบปะผู้คนต่าง ๆ ร้อยละ 31.96 และให้โอกาสลูกเล่นสมมุติ หรือเล่าเรื่องที่มา
จากความคิดฝันของตน ร้อยละ 31.67 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ความถี่ของจำนวนบิดา ที่เลือกเหตุผลในการปฏิบัติด้านการส่งเสริมพัฒนาการ
ทางสติปัญญา

เหตุผลในการปฏิบัติ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)
<u>ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลย</u>	
ไม่มีเวลา	107
ทำไม่เป็น	7
ไม่ชอบ	9
เป็นหน้าที่ของมารดาหรือพี่เลี้ยง ไม่ใช่หน้าที่ของบิดา	19
<u>เหตุผลอื่น ๆ ได้แก่</u>	
- แล้วยแต่เวลาหรือโอกาส	1
- พ่อและแม่มีวันหยุดที่จะอยู่กับลูกไม่พร้อมกัน	1
- ต้องการให้เด็กมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง	1
- ลูกมักจะ เล่นกับพี่และแม่เป็นส่วนใหญ่	1
<u>(ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำ)</u>	
ทำหน้าที่นี้ได้ดีกว่ามารดา	24
เป็นหน้าที่ของบิดา	93
อยากดูแลลูกด้วยตนเอง	129
ไม่มีคนช่วย ต้องช่วยกันกับมารดาในการดูแลลูก	161
<u>เหตุผลอื่น ๆ ได้แก่</u>	
- ให้ความใกล้ชิดและความอบอุ่นแก่ลูก	2
- ต้องการให้ลูกคิดเป็น ทำเป็น เป็นคนมีเหตุผล และ เข้าสังคมได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง	2
- ให้โอกาสลูกได้แสดงออก และเป็นการฝึกฝนพัฒนา ด้านสมอง ความจำ การเรียนรู้ และเสริมทักษะ	1

ตารางที่ 9 (ต่อ)

เหตุผลในการปฏิบัติ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)
- เพื่อเพิ่มพัฒนาการในด้านต่าง ๆ	1
- ต้องการปลูกฝังทัศนคติที่ดี ให้ลูกในอนาคต	1
- บางสิ่งบางอย่าง ต้องกระทำโดยผู้เป็นบิดา เพราะ เด็กจะ เกรงบิดามากกว่าผู้ใด	1
- ต้องการให้ลูกรู้จักคิด ตัดสินใจเอง กล้ารับผิดชอบ	1
- อยากใกล้ชิดกับลูก ทดแทนเวลาที่ขาดหายไป	1
- ประสบการณ์ดีกว่าภรรยา เพราะศึกษาหาประสบการณ์ หรือข้อแนะนำจากสื่อมวลชน หรือไปไหนต้องไปกับ ครอบครัวหรือลูกอยู่เสมอ	1

จากตารางที่ 9 บิดาที่ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า
ไม่มีเวลา 107 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า เป็นหน้าที่ของมารดาหรือพี่เลี้ยง ไม่ใช่หน้าที่ของบิดา
19 คน ไม่ชอบ 9 คน และทำไม่เป็น 7 คน ตามลำดับ

ส่วนเหตุผลของบิดาที่ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำสูงสุด คือ ไม่มีคนช่วยต้องช่วยกัน
กับมารดาในการดูแลลูก 161 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า อยากดูแลลูกด้วยตนเอง 129 คน
เป็นหน้าที่ของบิดา 93 คน และทำหน้าที่นี้ได้ดีกว่ามารดา 24 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ความถี่ของจำนวนบิดาที่ระบุอุปสรรค ความต้องการ หรือข้อเสนอแนะในการ
ปฏิบัติภารกิจ ส่งเสริมพัฒนาทางด้านสติปัญญา

อุปสรรค และความต้องการ หรือข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
<u>อุปสรรค</u>	
ไม่มีเวลา	49
ไม่ชอบกิจกรรมบางอย่าง เช่น เล่นนิทาน	1
ยังเห็นว่าลูกยังเด็ก กลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้น	1
ส่วนมากภรรยา จะบ่นหรือต่อว่าสิ้นเปลืองเกือบทุกครั้ง ที่ปฏิบัติต่อลูก	1
ค่าใช้จ่ายในครอบครัวสูง	1
ส่วนใหญ่นักเด็กใกล้ชิดกับตาและยายมากกว่า	1
ที่บ้านมีญาติผู้ใหญ่หลายคนคอยเอาใจ เมื่อเด็กทำผิดและถูก ลงโทษ	1
ลูกมักจะเข้าใจดี สนิทสนมกับมารดาในกิจกรรมนี้มากกว่าบิดา	1
ไม่ค่อยมีความรู้ ความสามารถในเรื่องของเด็กปฐมวัยเท่า ที่ควร บางเรื่อง ยังไม่เข้าใจ เหตุผลและอารมณ์ของเด็ก ในวัยนี้	1
ไม่สามารถชักชวนหรือโน้มน้าวให้ลูกสนใจ ทำกิจกรรมได้ นาน ๆ	1
<u>ความต้องการ</u>	
อยากมีเวลาให้มากกว่านี้	2
อยากให้หาวิธีจะทำให้เด็กพัฒนาตนเอง	1
ต้องการพัฒนาและส่งเสริมสติปัญญาของลูก	1
เป็นความต้องการของลูกและ เห็นพัฒนาการที่ดีสำหรับลูก	

ตารางที่ 10 (ต่อ)

อุปสรรค และความต้องการ หรือข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
บิดามารดาในสังคมปัจจุบันจะต้องร่วมมือกันและมีเวลาให้กับลูก ได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ กล้าอ่าน - เขียน แสดงออกในด้านสติปัญญา กล้าตัดสินใจเองในเรื่องบางเรื่อง	1
สื่อในการพัฒนาเด็กมีน้อย และราคาสูง รัฐบาลควรส่งเสริมกิจกรรมนี้ให้มาก เพราะลูกจะได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับพ่อ	1

จากตารางที่ 10 แสดงว่าอุปสรรคในการปฏิบัติบทบาทในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของบิดาจำนวนมากระบุว่า ไม่มีเวลา 49 คน และน้อยที่สุดระบุอุปสรรคแตกต่างกันไปว่าไม่ชอบกิจกรรมบางอย่าง เช่น เล่นนิทาน 1 คน ยังเห็นว่าลูกยังเล็ก กลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้น 1 คน ภรรยาจะบ่นหรือต่อว่าสิ้นเปลืองทุกครั้งปฏิบัติต่อลูก 1 คน ค่าใช้จ่ายในครอบครัวสูง 1 คน เด็กก็กลัวชดกับตาและยายมากกว่า 1 คน มีญาติผู้ใหญ่หลายคนคอยเอาใจ เมื่อเด็กทำผิดแล้วถูกลงโทษ 1 คน ลูกมักเข้าใจดี สนิทสนมกับมารดาในกิจกรรมเหล่านี้มากกว่าบิดา 1 คน ไม่มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องของเด็กปฐมวัยเท่าที่ควร บางเรื่องยังไม่เข้าใจ เหตุผลและอารมณ์ของเด็กในวัยนี้ 1 คน ไม่สามารถชักชวนหรือโน้มน้าวให้ลูกสนใจทำกิจกรรมได้นาน ๆ 1 คน

ความต้องการในการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของบิดา ระบุว่าอยากมีเวลาให้มากกว่านี้ 2 คน อยากจะหาวิธีจะทำให้เด็กพัฒนาตนเอง 1 คน ต้องการพัฒนาส่งเสริมสติปัญญาของลูก 1 คน เป็นความต้องการของลูกและพัฒนาการที่ดีสำหรับลูก 1 คน

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของบิดา ระบุว่า บิดามารดาในสังคมปัจจุบันจะต้องร่วมมือกัน และมีเวลาให้กับลูกได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ กล้าอ่าน-เขียน แสดงออกในด้านสติปัญญา กล้าตัดสินใจเองในเรื่องบางเรื่อง 1 คน สื่อในการพัฒนาเด็กมีน้อย และราคาสูง รัฐบาลควรส่งเสริมกิจกรรมนี้ให้มาก เพราะบิดาจะได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับลูก 1 คน

4.3 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์

ในวันหยุด บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.04) จะพาลูกไปเที่ยวที่ต่าง ๆ ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า บ้านญาติ บ้านเพื่อน ตลาด มีเพียงจำนวนน้อย (ร้อยละ 30.95) ที่ให้ลูกเล่นอยู่กับบ้าน

เวลาลูกถามมาก ๆ บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.52) รู้สึกว่ามีความสุข ที่ได้โต้ตอบลูก รองลงมา รู้สึกรำคาญ (ร้อยละ 28.57) และรู้สึกเฉย ๆ (ร้อยละ 11.90) ตามลำดับ

บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.42) ตอบคำถามลูกทุกครั้งที่มีถามมีเพียงจำนวนน้อยที่ตอบเป็นบางครั้งแล้วแต่อารมณ์

เมื่อเด็กพยายามทำสิ่งต่าง ๆ แต่ทำไม่ได้ บิดาส่วนใหญ่ (57.14) จะคอยแนะนำและเปิดโอกาสให้ลูกลองแก้ปัญหาเอง นอกนั้น ปลอຍให้ลูกทำเองและแก้ปัญหาเอง และช่วยทำให้

เวลาซื้อเสื้อผ้า ของเล่น หรือแต่งตัวให้ลูก บิดาจำนวนมากให้ลูกเลือกเองเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 47.62) รองลงมาให้ลูกเลือกเองทุกอย่าง (ร้อยละ 38.09) และเป็นคนเลือกให้ลูกทุกครั้ง (ร้อยละ 14.29) ตามลำดับ

การทะเลาะกันหรือด่าใครด้วยคำไม่สุภาพให้ลูกได้ยิน บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.52) ทำเป็นบางครั้ง ถ้าลืมตัว รองลงมาไม่เคยทำเลย (ร้อยละ 23.81) และทำเป็นประจำ ตามลำดับ

บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.28) เล่านิทานให้ลูกฟัง มีเพียงจำนวนน้อยที่เล่าไม่เป็น ส่วนใหญ่จะเล่าจากหนังสือนิทานต่าง ๆ และการเล่าปากเปล่า เช่น เรื่องกระต่ายกับเต่า หมากับเงา อนึ่งบิดาที่ระบุว่าเล่านิทานไม่เป็นเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพทหาร ตำรวจ และพนักงานฝ่ายขายในบริษัท

บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.14) รายงานว่าเคยชักชวนให้ลูกวาดภาพได้แก่ ภาพการ์ตูน ต้นไม้ วิว ผลไม้ และรูปภาพต่าง ๆ ที่ลูกต้องการมีเพียงจำนวนน้อยที่ไม่เคยชักชวนให้ลูกวาดภาพเลย

บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.81) จะเล่นกับลูก ส่วนใหญ่เป็นการเล่นที่ค่อนข้างจะโลดโผน เช่น เล่นเตะบอล ชกมวย ซ่อนหา กระโดดเชือก ชีหลัง ชีคอ จับหมუნ เกมส์ต่าง ๆ และวิดีโอเกมส์

4.4 ในการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญานั้น สิ่งที่บิดาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติเป็นประจำอย่างเด่นชัด คือ การตอบคำถาม เมื่อลูกซักถาม (ร้อยละ 65.59) เนื่องจากบิดาส่วนใหญ่รู้สึกว่าจะมีความสุขที่ได้ได้ตอบลูก บิดาจำนวนครึ่งต่อครึ่ง ได้ปฏิบัติสิ่งเหล่านี้เป็นประจำ คือ การชักชวนให้ลูกดูสิ่งที่น่าสนใจ (ร้อยละ 51.32) สนทนาซักถามสิ่งที่ลูกพบเห็น (ร้อยละ 48.00) และเป็นตัวอย่างที่ดีในการฟังและการพูดกับคนอื่น (ร้อยละ 45.75)

การเป็นตัวอย่างที่ดีในการฟังและพูดกับคนอื่น บิดาส่วนใหญ่ได้พยายามทำ เช่น เมื่อพยายามไม่ทะเลาะกันหรือตำใครด้วยคำไม่สุภาพ ยกเว้นบางครั้ง ลืมตัว

การสนับสนุนให้ลูกชอบอ่านและเขียนโดยการเล่านิทาน หรืออ่านหนังสือให้ลูกฟัง บิดาที่เล่านิทานส่วนใหญ่จะเล่านิทาน 2 วิธีคือ 1. เล่าประกอบหนังสือนิทานที่ลูกมีอยู่เล่าปากเปล่า ได้แก่ นิทานที่รู้จักกันดี เช่น กระต่ายกับเต่า และนิทานที่คิดแต่งขึ้นเอง

การชวนให้ลูกวาดภาพระบายสี บิดาที่ชวนลูกวาดภาพส่วนใหญ่จะวาดรูปภาพต่าง ๆ ตามที่ลูกต้องการ เช่น การ์ตูน ต้นไม้ วิว ผลไม้ ฯลฯ

ส่วนในการเล่นเกมของเด็กที่บิดาเข้าไปเล่นด้วย พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการเล่นค่อนข้างโลดโผน เช่น เตะบอล ชกมวย กระโดดเชือก ชีหลัง ชีคอ จับหมუნ ซ่อนหา เกมส์ต่าง ๆ และวิดีโอเกมส์

เหตุผลที่สำคัญที่บิดาไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของลูกเลย และเป็นหน้าที่ของแม่หรือพี่เลี้ยงไม่ใช่หน้าที่พ่อ ส่วนเหตุผลสำคัญที่ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำ ส่วนใหญ่บิดาเห็นว่า ไม่มีคนช่วย ต้องช่วยกันกับแม่ในการดูแลลูก และอยากดูแลด้วยตนเอง ทั้งนี้โดยมีถึง 93 คน ที่ให้เหตุผลว่าเป็นหน้าที่ของพ่อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์

5.1 ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม

จากการวิจัยพบว่า บิดาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ เหตุผลในการปฏิบัติ อุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ ดังแสดงในตารางที่ 11 ถึงตารางที่ 13 โดยลำดับดังนี้

ตารางที่ 11 ร้อยละของบิดาที่ปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ จำแนกเป็นรายข้อ

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
1. เล่นหยอกล้อ และร้องเพลงกับลูก	41.06	32.55	20.23	4.11	2.05
	73.61			6.16	
2. พุดคุย กับลูกด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนโยน	45.46	37.24	12.02	3.52	1.76
	82.70			5.28	
3. ให้ความสนใจพุดคุย กับลูกขณะ เล่นด้วย	51.32*	34.31	9.97	3.52	0.88
	85.63			4.40	

ตารางที่ 11 (ต่อ)

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
4. ปลอดภัย เมื่อลูกได้รับความกระทบ กระเทือนใจ ร้องไห้	48.68	33.14	13.49	3.52	1.17
	81.82			4.69	
5. ผูกหัดให้ลูกปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม เหมาะสม อย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย	55.72*	29.91	10.85	2.05	1.47
	85.63			3.32	
6. ยกย่อง ชมเชย เมื่อลูกทำความดี	56.01*	29.33	12.32	2.05	0.29
	85.34			2.34	
7. ใช้วิธีการต่าง ๆ ในการอบรม สั่งสอน ให้ลูกมีจิตใจที่ดีงาม	48.97	32.84	13.79	3.23	1.17
	81.81			4.40	

ตารางที่ 11 (ต่อ)

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
8. จัดโอกาสให้ลูกได้แสดงพฤติกรรมที่ดี ต่อผู้อื่น	40.18	39.00	17.30	2.64	0.88
	79.18			3.52	
9. พาลูกเข้าพิธีการทางศาสนาในเทศกาล ต่าง ๆ	32.48	26.98	24.05	12.02	4.11
	59.46			16.13	
10. สอนให้ลูกสวดมนต์ ไหว้พระ หรือ สิ่งที่เคารพ นับถือ ก่อนนอน	29.03	24.63	28.45	10.56	7.33
	53.66			17.89	

* ค่าร้อยละเกิน 50

จากตารางที่ 11 บิดาแม่ทุกคน คือกว่าร้อยละ 90 ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์
ของลูกในระดับต่าง ๆ โดย พบว่า กลุ่มที่ทำเป็นประจำมากที่สุดในทุกข้อ ทั้งนี้โดยบิดากว่าครึ่ง
ทำเป็นประจำในด้าน ยกย่อง ชมเชย เมื่อลูกทำความดีร้อยละ 56.01 ผูกหัดให้ลูกปฏิบัติสิ่ง
ที่ดีงาม เหมาะสมสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ร้อยละ 55.72 และให้ความสนใจพูดคุยขณะเล่นด้วย

ร้อยละ 51.32 และข้อที่บิดาไม่ได้ทำเลยมากที่สุด คือ สอนให้ลูกสวมนต์ไหว้พระ หรือสิ่งที
เคารพนับถือก่อนนอน ร้อยละ 7.33 ส่วนข้อที่บิดาแทบทุกคนทำ คือ ยกย่อง ชมเชย เมื่อลูกทำ
ความดีมีถึง ร้อยละ 99.71

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ความถี่ของจำนวนบิดาที่เลือกเหตุผลในการปฏิบัติด้านการส่งเสริมพัฒนาการ
ทางอารมณ์

เหตุผลในการปฏิบัติ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)
<u>(ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลย)</u>	
ทำไม่เป็น	4
ไม่ชอบ	4
ไม่มีเวลา	62
เป็นหน้าที่ของมารดา หรือพี่เลี้ยง ไม่ใช่หน้าที่ของบิดา	13
<u>เหตุผลอื่น ๆ ได้แก่</u>	
- สภาพแวดล้อมไม่อำนวย	1
- มารดาปฏิบัติได้ดีกว่าบิดา	1
<u>(ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำ)</u>	
ทำหน้าที่นี้ได้ดีกว่ามารดา	19
เป็นหน้าที่ของบิดา	100
ไม่มีคนช่วย ต้องช่วยกันกับมารดาในการดูแลลูก	167
อยากดูแลลูกด้วยตนเอง	150
<u>เหตุผลอื่น ๆ ได้แก่</u>	
- อยากให้ลูกได้รับความรู้สึกในสิ่งที่ดีงาม และเป็นประโยชน์	2
- เพื่อสร้างความผูกพัน พ่อ แม่ ลูก	1
- ให้เด็กมีความอบอุ่นมากที่สุด	2
- เพื่อให้ติดเป็นนิสัย ไม่เกิดสับสนในด้านความคิด	
อยากอยู่ใกล้ชิดกับลูก	1

ตารางที่ 12 (ต่อ)

เหตุผลในการปฏิบัติ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)
- พ่อชอบกิจกรรมทางศาสนา และการปฏิบัติตัว ให้ตั้งงามต่อบุคคลอื่น จึงอยากให้บุตรชอบกิจกรรม นี้ด้วย	1
- บิดามีความพร้อมกว่า สุขุมกว่า อารมณ์เยือกเย็น และชอบสนุกเช่นการร้องเพลง	1

จากตารางที่ 13 บิดาที่ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลา 62 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า เป็นหน้าที่มารดา หรือพี่เลี้ยง ไม่ใช่หน้าที่ของบิดา 13 คน ทำไม่เป็น 4 คน และไม่ชอบ 4 คน ตามลำดับ

ส่วนบิดาที่ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำ ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ไม่มีคนช่วยต้องช่วยกันกับแม่ในการดูแลลูก 167 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า อยากดูแลลูกด้วยตนเอง 150 คน เป็นหน้าที่ของบิดา 100 คน และทำหน้าที่นี้ได้ดีกว่ามารดา 19 คน ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ความถี่ของจำนวนบิดาที่ระบุอุปสรรค ความต้องการ หรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์

อุปสรรค และความต้องการ หรือข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
<u>อุปสรรค</u>	
ไม่มีเวลา	34
ไม่มีความสามารถเพียงพอ	1
มีคนเอาใจลูกมากเกินไป ในขณะที่ลูกทำผิด	1
ไม่มีอารมณ์ เครียดจากการทำงาน	1
<u>ความต้องการ</u>	
ต้องการให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัว	1
อยากมีเวลาให้ลูกมากกว่านี้	4
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
บิดา มารดาต้องทำใจเรื่องเศรษฐกิจ และเรื่องรอบข้าง	1
บิดา มารดาต้องมีอารมณ์แจ่มใส เบิกบาน ไม่ใช่เครียดมาก หรือควรจะลดหย่อนผ่อนปรนบ้าง อย่าใช้ระเบียบหรือความถูกต้องจนเกินไป	1

จากตารางที่ 13 แสดงว่าอุปสรรคในการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ส่วนใหญ่บิดาระบุว่า ไม่มีเวลา 35 คน และรองลงมาระบุอุปสรรคแตกต่างกันไปว่า ไม่มีความสามารถเพียงพอ 1 คน มีคนเอาใจลูกมากเกินไป ในขณะที่ลูกทำผิด 1 คน ไม่มีอารมณ์เครียดจากการทำงาน 1 คน

ความต้องการ ในการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ อยากมีเวลาให้ลูกมากกว่านี้ 4 คน

ข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ บิดาระบุว่า บิดา มารดา ต้องทำใจเรื่องเศรษฐกิจและเรื่องรอบด้าน 1 คน บิดา มารดา ต้องมีอารมณ์แจ่มใส เบิกบาน ไม่ใช้เครียดมาก หรือ ควรจะลดหย่อนผ่อนปรนบ้าง อย่าใช้ระเบียบหรือความถูกต้องจนเกินไป 1 คน

5.2 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์

บิดาส່วนใหญ่ (ร้อยละ 59.52) เคยหยอกล้อ และร้องเพลงกับลูก มีเพียงจำนวนน้อยที่ไม่เคยร้องเพลงกับลูก เพลงที่ร้องกับลูกมักจะเป็นเป็นเพลงที่กำลังนิยมและเพลงเด็ก ๆ

การพูดคุยกับเด็ก บิดาส່วนใหญ่ (ร้อยละ 64.29) พูดเหมือนกับที่พูดกับคนอื่น ๆ มีเพียงจำนวนน้อย (ร้อยละ 35.71) ที่พูดกับลูกด้วยน้ำเสียงนุ่มนวลกว่าพูดกับคนอื่น ๆ

เมื่อลูกร้องไห้ บิดาส່วนใหญ่ (ร้อยละ 66.67) ตูสาเหตุก่อนว่าลูกร้องไห้เพราะอะไร จึงจะเข้าไปปลอบ ร้องลงมาเข้าไปโอบกอดและปลอบโยนเลย (ร้อยละ 21.43) และเฉย ๆ (ร้อยละ 11.90) ตามลำดับ

เมื่อลูกทำผิด พ่อส່วนใหญ่ (ร้อยละ 61.90) จะชมเชย ให้รางวัล (ร้อยละ 42.86) และเฉย ๆ (ร้อยละ 7.14) ตามลำดับ

บิดาทั้งหมดมีวิธีในการปลุกฝังให้ลูกเป็นคนดี มีจิตใจที่ตั้งงามโดยการอบรมสั่งสอน (ร้อยละ 52.38) ยกตัวอย่างให้ลูกได้เห็น (ร้อยละ 26.19) และปฏิบัติงานให้เป็นคนดีให้ลูกได้เห็น (ร้อยละ 21.43) ตามลำดับ

บิดาส່วนใหญ่ (ร้อยละ 76.19) พาลูกไปร่วมพิธีทางศาสนา ในวันสำคัญต่าง ๆ มีเพียงจำนวนน้อยที่ไม่ได้พาไป การพาไปนั้นบิดาบางรายจะขับรถไปส่งมารดาและลูก แต่ไม่ได้เข้าไปร่วมพิธีด้วย

การสวดมนต์ไหว้พระ ก่อนนอน บิดาจำนวนมากร้อยละ 45.24 จะสอนเป็นบางครั้งถ้าไม่ลืม ร้องลงมา ไม่ได้สอนเลย (ร้อยละ 33.33) และสอนทุกวัน (ร้อยละ 21.43) ตามลำดับ

5.3 สรุป

ในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์นั้น สิ่งที่บิดาจำนวนครึ่งต่อครึ่งได้ปฏิบัติเป็นประจำ คือ การยกย่องชมเชยเมื่อลูกทำความดี (ร้อยละ 56.01) ฝึกหัดให้ลูกปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม เหมาะสมสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย (ร้อยละ 55.72) ให้ความสนใจพูดคุยขณะเล่นด้วย (ร้อยละ 51.32) และใช้วิธีการต่าง ๆ ในการอบรมสั่งสอนให้ลูกมีจิตที่ดีงาม (ร้อยละ 48.97) ซึ่งวิธีดังกล่าว ได้แก่ การอบรมสั่งสอน การยกตัวอย่างให้ลูกฟัง และการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดีให้ลูกได้เห็น

การเล่นหยอกล้อ และร้องเพลงกับลูกบิดาส่วนมากทำเป็นประจำ (ร้อยละ 41.06) โดยส่วนใหญ่จะร้องเพลง 2 ประเภท คือ 1. เพลงที่กำลังนิยมหรือเพลงในละครโทรทัศน์ 2. เพลงสำหรับเด็ก

บิดาแทบทั้งหมด (กว่าร้อยละ 90) ระบุว่ามีส่วนในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การยกย่องชมเชย เมื่อลูกทำความดี มีเพียงร้อยละ 0.29 เท่านั้นที่ไม่ได้ทำเลย

ส่วนเรื่องที่บิดาระบุว่าไม่ได้ทำเลยมากที่สุด คือ การสอนให้ลูกสวดมนต์ ไหว้พระ หรือสิ่งที่เคารพนับถือก่อนนอน (ร้อยละ 7.33)

เหตุผลสำคัญที่บิดาทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลยในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ ส่วนใหญ่อ้างว่าไม่มีเวลา รองลงมาอ้างว่า เป็นหน้าที่ของแม่ หรือพี่เลี้ยง ไม่ใช่หน้าที่ของพ่อ ส่วนเหตุผลสำคัญที่ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำ ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีคนช่วย ต้องช่วยกันกับแม่ในการดูแลลูก รองลงมาเห็นว่าอยากดูแลลูกด้วยตนเอง และเป็นหน้าที่ของพ่อตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม

6.1 ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม

จากการวิจัยพบว่า บิดาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ เหตุผลในการปฏิบัติ อุปสรรค ความต้องการ หรือข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ดังแสดงในตารางที่ 14 ถึงตารางที่ 16 โดยลำดับดังนี้

ตารางที่ 14 ร้อยละของบิดาที่ปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม จำแนกเป็นรายข้อ

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
1. ให้ลูกมีส่วนร่วมในการต้องรับแขก	21.11	31.38	34.90	9.09	3.52
	52.49			12.61	
2. นำลูกไปสังสรรค์กับครอบครัวอื่น	17.59	29.33	34.90	16.13	2.05
	46.92			18.18	
3. สอนให้ลูกรู้จักความสัมพันธ์กับบุคคล ต่าง ๆ เช่น เพื่อน พี่น้อง ญาติผู้ใหญ่	46.63	37.24	13.20	2.93	0.00
	83.87			2.93	

ตารางที่ 14 (ต่อ)

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
4. ฝึกหัดให้ลูกมีกิริยามารยาทเรียบร้อย เหมาะแก่โอกาส	48.09	34.31	14.66	2.35	0.59
	82.40			2.94	
5. ฝึกให้ลูกบอกความต้องการ หรือบอก ความรู้สึกอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ	36.65	42.82	16.71	2.93	0.88
	79.47			3.81	
6. ส่งเสริมให้ลูกได้เล่นกับเพื่อน ๆ และ ไปมาหาสู่กัน	38.70	36.66	18.77	5.28	0.59
	75.36			5.87	
7. ฝึกให้ลูกรู้จักแบ่งสิ่งของต่าง ๆ	55.13*	32.85	5.80	2.93	0.59
	87.98			3.52	

* ค่าร้อยละ เกิน 50

จากตารางที่ 14 ชื่อที่จำนวนบิดาทำเป็นประจำสูงที่สุด ได้แก่ ฝึกให้ลูกรู้จักแบ่งปันสิ่งของ
ต่าง ๆ ร้อยละ 87.98 ฝึกหัดให้ลูกมีกริยามารยาทเรียบร้อย เหมาะแก่โอกาสร้อยละ 48.09
สอนให้ลูกรู้จักความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ร้อยละ 46.63 และส่งเสริมให้ลูกได้เล่นกับเพื่อน ๆ
และไปมาหาสู่กัน ร้อยละ 38.70 ตามลำดับ

ส่วนชื่อที่จำนวนบิดาทำบ่อยที่สุด ได้แก่ ฝึกให้ลูกบอกความต้องการ หรือบอกความ
รู้สึก อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ ร้อยละ 42.82 และชื่อที่บิดาทำบ้างสูงเท่ากัน ได้แก่ ให้ลูกมี
ส่วนร่วมในการต้อนรับแขก ร้อยละ 34.90 และนำลูกไปสังสรรค์กับครอบครัวอื่น ร้อยละ 34.90

ส่วนชื่อที่บิดาทำครบทุกคน ได้แก่ การสอนให้ลูกรู้จักความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 ความถี่ของบิดาที่ทำให้เหตุผลในการปฏิบัติด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม

เหตุผลในการปฏิบัติ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)
<u>(ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำหรือไม่ได้ทำเลย)</u>	
ทำไม่เป็น	2
ไม่ชอบ	6
ไม่มีเวลา	84
เป็นหน้าที่ของมารดา หรือพี่เลี้ยงไม่ใช่หน้าที่พ่อ	12
<u>เหตุผลอื่น ๆ คือ</u>	
- เด็กคุ้นเคยกับใกล้บ้านไม่มี	1
- ในบางครั้งบอกเด็ก กลัวเด็กไม่ทำตาม	1
- ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ลูกเล่นกับเด็กอื่น ๆ	
เพราะเหตุว่า เด็กบางคนมีพฤติกรรมที่	
ไม่เหมาะสม ทำให้ลูกจำลึ้นนั้นมาใช้	1
<u>(ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำ)</u>	
ทำหน้าที่นี้ได้ดีกว่ามารดา	18
เป็นหน้าที่ของบิดา	98
อยากดูแลลูกด้วยตนเอง	129
ไม่มีคนช่วย ต้องช่วยกันกับแม่ในการดูแลลูก	167
<u>เหตุผลอื่น ๆ คือ</u>	
- ให้เด็กมีประสบการณ์	1
- อยากให้ลูกมีส่วนร่วมในสังคม	
และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	9

จากตารางที่ 15 บิดาที่ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลา 84 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า เป็นหน้าที่ของมารดา หรือพี่เลี้ยง ไม่ใช่หน้าที่ของบิดา 12 คน ไม่ชอบ 6 คน และทำไม่เป็น 2 คน ตามลำดับ

ส่วนบิดาที่ทำบ่อย หรือทำเป็นประจำ ส่วนใหญ่ ให้เหตุผลว่า ไม่มีคนช่วย ต้องช่วยกันกับมารดาในการดูแลลูก 167 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า อยากดูแลลูกด้วยตนเอง 129 คน เป็นหน้าที่ของบิดา 98 คน ทำหน้าที่นี้ได้ดีกว่ามารดา 18 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ความถี่ของจำนวนบิดาที่ระบุอุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะ ในการ
ปฏิบัติในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม

อุปสรรค และความต้องการ หรือข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
<u>อุปสรรค</u>	
- ไม่มีเวลา	21
- เป็นครอบครัวแยกไกลจากพี่น้อง	2
- บอกแล้ว เด็กไม่ปฏิบัติตาม	2
- ญาติผู้ใหญ่ไม่ชอบทางครอบครัว	2
- ช้างบ้านไม่มีเด็กรุ่นเดียวกัน	1
- มีปัญหาภายในครอบครัว	1
- ปัญหาเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อครอบครัว	1
- เด็กจู้จี้จ้าน ผู้ใหญ่คุยกันไม่รู้เรื่อง	1
- ญาติผู้ใหญ่ ไม่ชอบทางครอบครัว	1
- มีความกังวล ถ้าลูกอยู่กับคนอื่น โดยไม่มีพ่อแม่ อยู่ด้วย จึงไม่เปิดโอกาสให้ลูกสังคมกับคนอื่น	1
<u>ความต้องการ</u>	
- อยากมีเวลาให้มากกว่านี้	1
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
- บิดาควรมีส่วนร่วมในการอบรมสั่งสอน และดูแลลูก เช่นเดียวกับมารดา เพราะในปัจจุบันนี้ บิดา มารดา ต้องออกทำงานนอกบ้าน ถ้าบิดา มารดา ช่วยกัน อบรมสั่งสอนลูก จะทำให้ครอบครัวอบอุ่นยิ่งขึ้น	1
- ให้มีการประชาสัมพันธ์ทางรายการทีวี เกี่ยวกับ เรื่องเหล่านี้ให้มากขึ้น	1

จากตารางที่ 16 แสดงว่าอุปสรรคในการปฏิบัติในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ส่วนใหญ่บิดาระบุว่า ไม่มีเวลา 21 คน รองลงมาระบุว่า ช่างบ้านไม่มีเด็กเล่นด้วยกัน 2 คน เด็กไม่ปฏิบัติตามเพราะกลัวไม่กล้า 2 คน เป็นครอบครัวแยกไกลจากญาติพี่น้อง 2 คน น้อยที่สุดระบุว่า เวลา หน้าที่การงาน และปัญหาภายในครอบครัว 1 คน ปัญหาทางเศรษฐกิจ กระทบต่อครอบครัว 1 คน เด็กจู้จี้จ้าน ผู้ใหญ่คุยกันไม่รู้เรื่อง 1 คน ญาติผู้ใหญ่ไม่ชอบทางครอบครัว 1 คน มีความกังวล ถ้าลูกอยู่กับคนอื่น โดยไม่มีบิดา มารดาอยู่ด้วย จึงไม่เปิดโอกาสให้ลูกสังคมกับคนอื่น ๆ 1 คน

ความต้องการในการปฏิบัติในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม บิดาระบุว่าอยากมีเวลาให้ลูกมากกว่านี้ 4 คน

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติด้านส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม บิดาระบุว่า บิดาควรมีส่วนในการอบรมสั่งสอน และดูแลลูกเช่นเดียวกับมารดา เพราะในปัจจุบันบิดาและมารดาต้องออกทำงานนอกบ้าน บิดาและมารดาช่วยกันอบรมสั่งสอนจะทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นขึ้น 1 คน ให้มีการประชาสัมพันธ์ทางรายการทีวี เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ให้มากขึ้น 1 คน

3.2 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์

เมื่อมีแขกมาที่บ้าน บิดาจำนวนมาก (ร้อยละ 35.71) ให้ลูกไปเล่นที่อื่น รองลงมา (ร้อยละ 33.33) ให้เด็กอยู่ด้วย นอกจากนี้มีบางรายที่ไม่บังคับ แล้วแต่จะอยู่ที่ไหน และคอยดูว่าถ้าเป็นญาติจะให้ลูกอยู่ด้วย แต่หากว่าเป็นแขกคนอื่น ก็จะไปเล่นที่อื่นในการพาลูกไปเยี่ยม และร่วมสนุกกับครอบครัวอื่น บิดาส่วนใหญ่ทำนานครึ่ง (ร้อยละ 54.76) รองลงมาไปบ่อย ๆ (ร้อยละ 35.72) และไม่ไปเลย (ร้อยละ 9.52) ตามลำดับ

เวลาลูกเล่นกับเพื่อน แล้วลูกไม่ยอมแบ่งของเล่นให้เพื่อน บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.52) จะอธิบายให้เข้าใจและชักชวนให้แบ่งของเล่นให้เพื่อน รองลงมา บังคับให้แบ่งเพื่อน (ร้อยละ 40.48) และเฉย ๆ ให้จัดการกันเอง (ร้อยละ 11.90) ตามลำดับ

ถ้าลูกคือ เกเร หรือไม่ยอมสังคมกับเพื่อน บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.52) จะพูดคุย ชี้แจง และชักชวน หรือหันเหความสนใจของลูก รองลงมา ตู้อกและ

ขู่ว่าจะตี (ร้อยละ 26.19) และพากลับบ้านเลย (ร้อยละ 14.29) ตามลำดับ

การฝึกให้ลูกมีกิริยา มารยาทที่เรียบร้อย ส่วนใหญ่บิดามารดาเป็นผู้ฝึก (ร้อยละ 71.43) นอกจากนั้นให้คนอื่น ๆ เช่น ครู พี่เลี้ยง หรือญาติเป็นผู้ฝึก

6.3 สรุป

บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำในการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม คือ ฝึกให้ลูกรู้จักแบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ (ร้อยละ 55.13) ร้องลงมา ฝึกให้ลูกมีกิริยามารยาท เรียบร้อยเหมาะแก่โอกาส (ร้อยละ 48.09) และสอนให้ลูกรู้จักสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ เช่น เพื่อน พี่น้อง ญาติผู้ใหญ่ (ร้อยละ 46.63)

การฝึกให้ลูกรู้จักแบ่งปันสิ่งของนั้น บิดาส่วนใหญ่มีวิธีการ คือ อธิบายให้ เข้าใจและชักชวนให้แบ่งของเล่นให้เพื่อน

ทั้งนี้ชื่อที่บิดาทั้งหมด (ร้อยละ 100) ได้ปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการ ทางสังคม คือ การสอนให้ลูกรู้จักความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ เช่น เพื่อน พี่น้อง และญาติผู้ใหญ่

เหตุผลสำคัญที่บิดา ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลย ส่วนใหญ่อ้างว่า ไม่มีเวลา ร้องลงมาอ้างว่าเป็นหน้าที่ของแม่หรือพี่เลี้ยง ไม่ใช่หน้าที่ของพ่อ ส่วนเหตุผลสำคัญที่ บิดาทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำ ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่มีคนช่วย ต้องช่วยกันกับแม่ในการดูแลลูก ร้องลงมาระบุว่า อยากดูแลลูกด้วยตนเอง และเป็นหน้าที่ของพ่อ ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้านการเป็นสื่อกลางของครอบครัว

7.1 ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม

จากการวิจัยพบว่า บิดาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ เหตุผลในการปฏิบัติ อุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการเป็นสื่อกลางของครอบครัว ดังแสดงในตารางที่ 17 ถึงตารางที่ 19 ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 17 ร้อยละของบิดาที่ปฏิบัติในการเป็นสื่อกลางของครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อ

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
1. ร่วมวางแผนปรึกษาหรือพูดคุยเรื่องการเลี้ยงดูลูกกับผู้ใหญ่คนอื่นในครอบครัว	17.89	28.44	34.31	14.09	5.28
	46.33			19.57	
2. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับลูก	42.52	29.03	24.05	2.35	2.05
	72.15			4.40	
3. สนับสนุนและดูแลให้แม่และญาติผู้ใหญ่เลี้ยงลูกได้อย่างเหมาะสม	34.61	33.43	20.23	7.33	4.40
	68.04			11.73	

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
4. ช่วยตัดสินใจหาความขัดแย้งของลูกกับพี่น้อง กับแม่ หรือญาติผู้ใหญ่	32.85	31.97	20.23	8.50	6.45
	64.82			14.95	
5. เป็นแบบอย่างให้คนอื่นในครอบครัวในการดูแลลูก	30.79	31.38	23.17	8.21	6.45
	62.17			14.66	
6. สร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างสามี-ภรรยา	53.96*	29.62	10.56	2.93	2.93
	83.58			5.86	

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
7. สร้างบรรยากาศที่เป็นสุขในครอบครัว โดยสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกทุกคน กับญาติผู้ใหญ่ และสมาชิกอื่น ๆ ใน ครอบครัว	58.65*	29.62	8.79	2.35	0.59
	88.27			2.94	

* ค่าร้อยละ เกิน 50

จากตารางที่ 17 ข้อที่บิดาทำเป็นประจำสูงสุด ได้แก่ สร้างบรรยากาศที่เป็นสุขในครอบครัว ร้อยละ 58.65 สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสามี ภรรยา ร้อยละ 53.96 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับลูก ร้อยละ 42.52 สนับสนุนและดูแลให้แม่และญาติผู้ใหญ่เลี้ยงลูกได้อย่างเหมาะสม ร้อยละ 34.61 และช่วยตัดสินใจหาความขัดแย้งกับลูกกับพี่น้อง กับแม่หรือญาติผู้ใหญ่

ส่วนข้อที่บิดาทำบ่อย ได้แก่ เป็นแบบอย่างให้คนอื่นในครอบครัวในการดูแลลูก ร้อยละ 31.38 และข้อที่บิดาทำบ้าง ได้แก่ ร่วมวางแผนปรึกษาหรือพูดคุยเรื่องการเลี้ยงลูกกับญาติผู้ใหญ่คนอื่นในครอบครัว ร้อยละ 34.31

ตารางที่ 18 ความถี่ของจำนวนบิดาที่ให้เหตุผลในการปฏิบัติในด้านการเป็นสื่อกลางของครอบครัว

เหตุผลในการปฏิบัติ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)
<u>(ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลย)</u>	
ไม่ใช่หน้าที่ของบิดา	-
ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเด็ก	51
คนใกล้เคียงไม่ให้ความร่วมมือ	39
<u>เหตุผลอื่น ๆ คือ</u>	
- ไม่มีเวลา	4
- ไม่ได้อยู่ร่วมกับญาติผู้ใหญ่	7
- ไม่สามารถเข้ากับครอบครัวได้	1
- ญาติพี่น้องแก่ง ทำให้ได้	1
<u>(ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำ)</u>	
เป็นหน้าที่ของบิดา	87
เป็นหน้าที่ของหัวหน้าครอบครัว	207
เป็นคนที่ทุกคนเกรงใจและเชื่อฟังมากที่สุด	79
<u>เหตุผลอื่น ๆ คือ</u>	
- ลุกเชื่อฟังมากกว่าคนอื่น	1
- ต้องการให้เกิดความสงบเรียบร้อยสามัคคี	1

จากตารางที่ 18 บิดาที่ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลยส่วนใหญ่ ให้เหตุผลว่า ไม่มีความรู้เรื่องกับการเลี้ยงเด็ก 51 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า ทำไม่ได้คนใกล้เคียงไม่ให้ความร่วมมือ 39 คน ไม่ได้อยู่ร่วมกับญาติผู้ใหญ่ 7 คน และไม่มีเวลา 4 คน ตามลำดับ

บิดาที่หาบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำส่วนใหญ่ ให้เหตุผลว่าเป็นหน้าที่ของหัวหน้า
ครอบครัว 207 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า เป็นเป็นหน้าที่ของพ่อ 87 คน และเป็นคนที่ทุกคน
เกรงใจและเชื่อฟังมากที่สุด 79 คน ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ความถี่ของจำนวนบิดาที่ระบุอุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติในการเป็นสื่อกลางของครอบครัว

อุปสรรค และความต้องการ หรือข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
<u>อุปสรรค</u>	
- ไม่มีเวลา	17
- แยกครอบครัว ไม่ได้อยู่กับญาติผู้ใหญ่	3
- มีข้อขัดแย้งกับผู้ใหญ่	2
- ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเด็กเท่าที่ควร	1
- ไม่ชอบความวุ่นวาย	1
- แบบแผนการเลี้ยงลูก มักใช้ประสบการณ์ของตนเอง และอ่านหนังสือจึงไม่ได้ปรึกษาผู้ใหญ่มากนัก	1
<u>ความต้องการ</u>	
- อยากมีเวลาให้มากกว่านี้	2

จากตารางที่ 19 อุปสรรคในการปฏิบัติด้านการเป็นสื่อกลางของครอบครัว บิดาส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีเวลา 17 คน รองลงมาระบุว่า แยกครอบครัวไม่ได้อยู่กับญาติผู้ใหญ่ 3 คน และน้อยที่สุดระบุว่าไม่มีความรู้เกี่ยวกับเด็กเท่าที่ควร 1 คน ไม่ชอบความวุ่นวาย 1 คน แบบแผนการเลี้ยงลูก มักใช้ประสบการณ์ของตนเองและอ่านหนังสือจึงไม่ได้ปรึกษาผู้ใหญ่ 1 คน ความต้องการในการปฏิบัติในด้านการเป็นสื่อกลางของครอบครัว บิดาระบุว่า อยากมีเวลาให้มากกว่านี้ 2 คน

7.2 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์

ลักษณะของครอบครัว บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.67) เป็นครอบครัวเดี่ยว และมีจำนวนน้อย (ร้อยละ 33.33) เป็นครอบครัวใหญ่ หรือครอบครัวขยาย

บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.90) ไม่เคยปรึกษาพูดคุยกับญาติผู้ใหญ่คนอื่นเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก ในรายที่ปรึกษา บิดาจะพูดคุยปรึกษาเกี่ยวกับการทำโทษอย่างมีเหตุผล การให้รู้จักอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับกริยามารยาท และการกระทำ และการพูดจา

บิดาและญาติคนอื่นในบ้านส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.76) เลี้ยงลูกไม่แตกต่างกัน ในรายที่เลี้ยงลูกแตกต่างกัน ส่วนใหญ่จะแตกต่างกันเรื่อง การให้อิสระในการแสดงออก การให้เหตุผลกับลูก การตามใจเด็ก นอกจากนี้บางรายยังระบุว่า ญาติผู้ใหญ่เลี้ยงลูกแบบโบราณสอนเด็กไม่ทันสมัย

ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับลูก บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.14) เข้าไปมีส่วนร่วมทุกเรื่อง มีเพียงจำนวนน้อย (ร้อยละ 42.86) ที่ให้มารดาหรือญาติผู้ใหญ่เป็นคนตัดสินใจ

บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.05) คิดว่า มารดาเลี้ยงลูกได้อย่างเหมาะสมแล้ว มีเพียงจำนวนน้อย (ร้อยละ 30.95) ที่คิดว่า มารดาเลี้ยงลูกไม่เหมาะสม เช่น การตามใจลูกมากเกินไป ใช้อารมณ์ทำโทษลูก ไม่มีเหตุผล และไม่ใส่ใจการเรียนของลูก

บิดาจำนวนครึ่งต่อครึ่ง ที่คิดว่าตนเองเลี้ยงลูกได้อย่างเหมาะสมและบิดาที่คิดว่าตนเองเลี้ยงลูกได้ไม่เหมาะสม เนื่องจาก การไม่มีเวลาให้กับลูก

7.3 สรุป

บิดาส่วนใหญ่มีครอบครัวเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยว มีเพียงจำนวนน้อยที่อยู่ในครอบครัวขยาย ซึ่งบิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติตนในการเป็นสื่อกลางของครอบครัวเป็นประจำ สิ่งที่บิดาจำนวนเกินครึ่งทำเป็นประจำคือ สร้างบรรยากาศที่เป็นสุขในครอบครัว (ร้อยละ 58.65) การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสามี-ภรรยา (ร้อยละ 53.95)

บิดาจำนวนมากทำเป็นประจำในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับลูก เช่น การตั้งชื่อลูก การเลือกโรงเรียนให้ลูก (ร้อยละ 47.52) การสนับสนุนและ

ดูแลให้ญาติผู้ใหญ่ เลี้ยงลูกได้อย่างเหมาะสม เช่น ไม่ตามใจเด็กมากเกินไป การใช้อารมณ์กับลูก (ร้อยละ 34.61)

ในการร่วมวางแผนปรึกษาหรือพูดคุยเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกกับผู้อื่น
ในครอบครัว บิดาจำนวนน้อย (ร้อยละ 38.10) ที่ปฏิบัติเป็นประจำ สิ่งที่ปรึกษาส่วนใหญ่จะ
ปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องการทำโทษเด็กอย่างมีเหตุผล การกระทำและการพูดจาของเด็ก

เหตุผลสำคัญที่บิดาทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลยในการเป็น
สื่อกลางของครอบครัว ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเด็ก รองลงมาให้เหตุผลว่า
ผู้ใกล้ชิดยังไม่ให้ความร่วมมือ ส่วนเหตุผลสำคัญที่ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำ บิดาส่วนใหญ่
เห็นว่า เป็นหน้าที่ของหัวหน้าครอบครัว รองลงมา เป็นหน้าที่ของพ่อ และเป็นคนที่ทุกคนเกรงใจ
และ เชื่อฟังมากที่สุด ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม บิดาจำนวนมากได้ระบุอุปสรรคในการปฏิบัติบทบาทในการ
เป็นสื่อกลางของครอบครัว คือ ไม่มีเวลา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในด้านการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนเพื่อเป็น
บิดาที่ดี

8.1 ผลการวิจัยจากการสอบถาม

จากการวิจัยพบว่า บิดาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ เหตุผลในการ
ปฏิบัติ อุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนเพื่อเป็น
บิดาที่ดี ดังแสดงในตารางที่ 20 ถึงตารางที่ 22 โดยลำดับดังนี้

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
1. การแสวงหาความรู้					
1) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงลูก เช่น เรื่อง ขนมหที่มีสารพิษ ฯลฯ	41.35	28.74	19.35	7.33	3.23
	70.06			10.56	
2) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทั่วไป เช่น ข่าวความเจริญต่าง ๆ ข่าวการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ	34.90	25.51	25.22	8.50	5.87
	60.41			14.37	

ตารางที่ 20 (ต่อ)

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
2. ปรับปรุงนิสัยของตนเอง					
1) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับลูก เช่น การใช้ เหตุผลกับลูก การพูดกับลูก	45.45	32.85	15.84	3.81	20.5
	78.3			5.86	
2) ในเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น การออก กำลังกาย การควบคุมอารมณ์	35.48	33.73	24.63	4.69	1.47
	69.21			6.16	
3. พยายามเป็นแบบอย่างที่ดี					
1) สามีนี่ดี เช่น ปฏิบัติต่อภรรยาอย่าง ให้เกียรติ และรักใคร่	51.91*	28.44	13.78	3.23	2.64
	80.35			5.87	

ตารางที่ 20 (ต่อ)

	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง	ไม่ค่อยได้ทำ นาน ๆ ครั้ง	ไม่ได้ ทำเลย
2) พ่อที่ดี เช่น เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุข ของลูก	70.67*	13.78	13.00	1.47	0.88
	84.45			2.35	
3) ลูกที่ดี เช่น เคารพนับถือ พ่อ แม่	63.93*	25.51	7.92	2.05	0.59
	89.44			2.64	
4) ประชาชนพลเมืองที่ดี เช่น เคารพ กฎจราจร เสียสละเพื่อส่วนรวม	59.53*	27.56	9.97	2.35	0.59
	87.09			2.94	

* ค่าร้อยละเกิน 50

จากตารางที่ 20 บิดาจำนวนมากที่ทำเป็นประจำ ได้แก่ การพยายามเป็นแบบอย่าง
บิดาที่ดี ร้อยละ 70.62 ลูกที่ดี ร้อยละ 63.93 ประชาชนพลเมืองที่ดี ร้อยละ 59.53 สามเ
ที่ดี ร้อยละ 51.91 การปรับปรุงนิสัยของตนเอง : เกี่ยวกับลูก ร้อยละ 45.45 การแสวงหา
ความรู้เกี่ยวกับลูก ร้อยละ 41.35 การปรับปรุงนิสัยของตนเอง : ในเรื่องทั่ว ๆ ไป ร้อยละ
35.48 และการแสวงหาความรู้ : เรื่องทั่ว ๆ ไป ร้อยละ 34.90

ตารางที่ 21 ความถี่ของจำนวนบิดาที่ให้เหตุผลในการพัฒนาตนเอง ในการปฏิบัติตนเป็นบิดาที่ดี

เหตุผลในการปฏิบัติ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)
<u>(ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลย)</u>	
ทำไม่เป็น	8
ไม่ชอบ	4
ไม่มีเวลา	63
เป็นหน้าที่ของมารดา หรือที่เลี้ยงไม่ใช่หน้าที่บิดา	8
<u>เหตุผลอื่น ๆ คือ</u>	
- ลูกยังมีอายุน้อยยังไม่จำเป็นต้องศึกษาเรื่อง	
ดั่งกล่าว	2
<u>(ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำ)</u>	
เป็นหน้าที่ของบิดาต่อลูก	157
ต้องการมีความรู้เพิ่มเติม	134
รักลูกอยากให้ลูกเป็นคนดีมีคุณภาพ	237
<u>เหตุผลอื่น ๆ คือ</u>	
- เพื่อเป็นตัวอย่างให้ลูกได้เห็น	1
- เพื่อลูกจะได้นำไปในชีวิตประจำวัน	1

จากตารางที่ 21 บิดาที่ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลย จำนวนมาก ให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลา 63 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า ทำไม่เป็น 8 คน เป็นหน้าที่ของมารดา หรือที่เลี้ยง ไม่ใช่หน้าที่ของบิดา 8 คน ไม่ชอบ 4 คน ตามลำดับ

บิดาที่ทำบ่อย ๆ หรือทำเป็นประจำให้เหตุผลว่า รักลูก อยากให้ลูกเป็นคนดีมีคุณภาพ 237 คน รองลงมาให้เหตุผลว่า เป็นหน้าที่ของบิดาต่อลูก 157 คน และต้องการมีความรู้เพิ่มเติม 134 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ความถี่ของจำนวนบิดาที่ระบุอุปสรรค ความต้องการข้อเสนอแนะในการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นบิดาที่ดี

อุปสรรค และความต้องการ หรือข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
<u>อุปสรรค</u>	
ไม่มีเวลา	19
ขาดความรู้ความเข้าใจ	1
<u>ความต้องการ</u>	
- อยากมีเวลามากกว่านี้	2
- อยากให้ลูกมีประสิทธิภาพ รู้จักกฎระเบียบของสังคม	1

จากตารางที่ 22 อุปสรรคในการพัฒนาตนเองเพื่อปฏิบัติตนเป็นบิดาที่ดี บิดาระบุว่าไม่มีเวลา 19 คน และขาดความรู้ความเข้าใจ 1 คน

ความต้องการในการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นบิดาที่ดี บิดาระบุว่าอยากมีเวลามากกว่านี้ 2 คน อยากให้ลูกมีประสิทธิภาพ รู้จักกฎระเบียบของสังคม 1 คน

8.2 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์

1) การแสวงหาความรู้

บิดาทั้งหมด (ร้อยละ 100) ได้ติดตามข่าวคราวบ้านเมืองทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.38) สนใจทุกเรื่องไม่จำกัดว่าเรื่องอะไร รองลงมาสนใจในเรื่องเกี่ยวกับอาชีพของตนเอง (ร้อยละ 28.57) และไม่สนใจหาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากไม่มีเวลา (ร้อยละ 19.05) ตามลำดับ

บิดาทั้งหมด (ร้อยละ 100) ต้องการทราบในเรื่องเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก โดยรายงานว่าได้ติดตามหาความรู้ทางโทรทัศน์ หนังสือ และวารสารต่าง ๆ

2) การปรับปรุงนิสัยตนเอง

บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.43) รายงานว่า ได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงนิสัยของตนเองตั้งแต่มีลูก เช่น ซี้โมโห พุดไม่เพราะ การเที่ยวเตร่ การดื่มเหล้า การประหยัด การอดทน เจ้าชู้ และมีจำนวนน้อย (ร้อยละ 22.57) ที่ไม่เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงนิสัย ยังคงปฏิบัติเหมือนเดิม

3) การพยายามเป็นแบบอย่างที่ดี

บิดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.48) ได้พยายามเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกในเรื่องความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การตั้งใจทำงาน การแต่งกาย การเคารพกฎจราจร การมีวินัย การพูดจาและการเคารพมอบน้อมต่อผู้ใหญ่

8.3 สรุป

การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม บิดาส่วนใหญ่ระบุว่าสนใจทุกเรื่อง ไม่จำกัดว่าเรื่องอะไร ในเรื่องเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก บิดาจำนวนมากทำเป็นประจำ (ร้อยละ 45.35) ส่วนใหญ่จะติดตามทางโทรทัศน์ นิตยสาร วารสารต่าง ๆ และในเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น ข่าวคราวบ้านเมือง เศรษฐกิจต่าง ๆ บิดาจำนวนมากปฏิบัติเป็นประจำ ส่วนใหญ่จะติดตามทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

การปรับปรุงนิสัยตนเอง บิดาส่วนใหญ่ (กว่าร้อยละ 90) ได้มีการปรับปรุงนิสัยตนเองทั้งในเรื่องเกี่ยวกับลูก และเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น ใจเย็นมากขึ้น เลิกเที่ยว ดื่มน้อยลง อดทน และบิดาส่วนใหญ่ได้ระบุว่านิสัยของตนเองที่ไม่เหมาะสมในการเลี้ยงลูก เช่น ซี้โมโห พุดไม่เพราะ การดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ปากพล่อย และเจ้าระเบียบ

การเป็นแบบอย่างที่ดี บิดาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นประจำ โดยได้พยายามเป็นแบบอย่างที่ดี ในเรื่อง การเป็นคนมีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ การแต่งกาย การตั้งใจทำงาน การมีวินัย

อย่างไรก็ตาม ในการพยายามเป็นแบบอย่างที่ดีนั้น พบว่า บิดาส่วนใหญ่ทำเป็นประจำอย่างเด่นชัด คือ การเป็นพ่อที่ดี เช่น เอาใจใส่สนใจทุกข้อสุขของลูก

เหตุผลสำคัญของบิดาที่ทำบ้าง ไม่ค่อยได้ทำ หรือไม่ได้ทำเลยในการพัฒนาตนเอง ส่วนใหญ่อ้างว่าไม่มีเวลา ส่วนเหตุผลสำคัญที่ทำบ่อย ๆ หรือทำกันเป็นประจำ บิดาส่วนใหญ่ เห็นว่ารักลูกอยากให้ออกกำลังกาย ร่องลงมา เป็นหน้าที่ของบิดาต่อลูก และต้องการหาความรู้เพิ่มเติมตามลำดับ

สรุปผลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 23 การจัดลำดับการปฏิบัติเป็นประจำสูงสุดของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
ในด้านต่าง ๆ ของบิดา

อันดับที่	บทบาทบิดาด้านต่าง ๆ	การปฏิบัติ	ทำเป็นประจำ (ร้อยละ)
1	ส่งเสริมด้านร่างกาย*	ดูแลและรักษาพยาบาล	71.88
2	ส่งเสริมด้านร่างกาย*	ป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ	70.97
3	การพัฒนาตนเอง	พยายามเป็นแบบอย่าง : พ่อที่ดี	70.67
4	ส่งเสริมสติปัญญา	ตอบคำถามเมื่อลูกซักถาม	65.59
5	การพัฒนาตนเอง	พยายามเป็นแบบอย่าง : ลูกที่ดี	63.93
6	ส่งเสริมด้านร่างกาย*	ป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับลูก	62.42
7	การพัฒนาตนเอง	พยายามเป็นแบบอย่าง : ประชาชน พลเมืองที่ดี	59.58
8	สื่อกลางของครอบครัว	สร้างบรรยากาศที่เป็นสุขในครอบครัว	58.65
9	ส่งเสริมด้านร่างกาย*	ดูแลกิจวัตรประจำวันของลูก	56.18
10	ส่งเสริมด้านอารมณ์	ยกย่องชมเชย เมื่อลูกทำความดี	56.01

จากตารางที่ 23 แสดงว่าบทบาทที่บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำสูงสุด 10 อันดับ คือ การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย 4 ข้อ ได้แก่ ดูแลและรักษาพยาบาล ป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ ป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับลูก และดูแลกิจวัตรประจำวันของลูก การพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนเป็นบิดาที่ดี 3 ข้อ ได้แก่ พยายามเป็นแบบอย่างที่ดี พ่อที่ดี ลูกที่ดี และประชาชนพลเมืองที่ดี การส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา 1 ข้อ ได้แก่ ตอบคำถามเมื่อลูกซักถาม การเป็นสื่อกลางของครอบครัว 1 ข้อ ได้แก่ สร้างบรรยากาศที่เป็นสุขในครอบครัว และการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ 1 ข้อ ได้แก่ ยกย่อง ชมเชย เมื่อลูกทำความดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 การจัดอันดับการปฏิบัติในทุกกระดับ (ทำเป็นประจำ, ทำบ่อย, ทำบ้าง, ไม่ค่อยได้ทำ) สูงที่สุดของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในด้านต่าง ๆ ของบิดา

อันดับที่	บทบาทบิดาด้านต่าง ๆ	การปฏิบัติ	ทำในทุกระดับ (ร้อยละ)	ไม่ได้ทำเลย (ร้อยละ)
1	ส่งเสริมด้านสังคม*	สอนให้ลูกรู้จักความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	100.00	0.00
2	ส่งเสริมด้านร่างกาย	การป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับลูก	99.71	0.29
	ส่งเสริมด้านอารมณ์	ยกย่องชมเชยเมื่อลูกทำความดี	99.71	0.29
3	ส่งเสริมด้านสติปัญญา	ชักชวนให้ลูกดูสิ่งที่น่าสนใจ	99.41	0.59
	ส่งเสริมด้านสังคม*	ฝึกให้ลูกมีกิจกรรมมารยาทที่เรียบร้อย เหมาะสมแก่โอกาส	99.41	0.59
	ส่งเสริมด้านสังคม*	ส่งเสริมให้ลูกได้เล่นกับเพื่อนและไป มาหาสู่กัน	99.41	0.59
	ส่งเสริมด้านสังคม*	ฝึกให้ลูกรู้จักแบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ	99.41	0.59
	การเป็นสื่อกลางของ ครอบครัว	สร้างบรรยากาศที่เป็นสุขในครอบครัว	99.41	0.59
	การพัฒนาตนเอง	พยายามเป็นแบบอย่าง : ลูกที่ดี	99.41	0.59
	การพัฒนาตนเอง	พยายามเป็นแบบอย่าง : ประชาชน พลเมืองที่ดี	99.41	0.59

จากตารางที่ 24 แสดงว่า บทบาทที่บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติในทุกกระดับ (ทำเป็นประจำ, ทำบ่อย, ทำบ้างและไม่ค่อยได้ทำ) สูงที่สุด 10 อันดับ คือ การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม 4 ข้อ ได้แก่ สอนให้ลูกรู้จักความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ฝึกให้ลูกมีกิจกรรมมารยาทที่เรียบร้อยเหมาะสมแก่โอกาส ส่งเสริมให้ลูกได้เล่นกับเพื่อนและไปมาหาสู่กัน และฝึกให้ลูกรู้จักแบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ การพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนเป็นบิดาที่ดี 2 ข้อ ได้แก่ การพยายามเป็นแบบอย่าง ลูกที่ดี

ประชาชนพลเมืองที่ดี การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย 1 ชื่อ ได้แก่ การป้องกันอุบัติเหตุที่จะ
เกิดขึ้นกับลูก การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ 1 ชื่อ ได้แก่ ยกย่อง ชมเชย เมื่อลูกทำความดี
การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา 1 ชื่อ ได้แก่ ชักชวนให้ลูกดูสิ่งที่น่าสนใจ การเป็นสื่อกลาง
ของครอบครัว 1 ชื่อ ได้แก่ สร้างบรรยากาศที่เป็นสุขในครอบครัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 การปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่มีจำนวนบิดาปฏิบัติเป็นประจำ หรือป่วย
สูงที่สุด 10 อันดับแรก

อันดับที่	บทบาทบิดาด้านต่าง ๆ	การปฏิบัติ	การปฏิบัติบทบาท		
			ทำเป็นประจำ และทำบ่อย (ร้อยละ)	ทำบ้าง (ร้อยละ)	ไม่ค่อยได้ทำ และไม่ได้ ทำเลย (ร้อยละ)
1	การส่งเสริมด้านสติปัญญา	ตอบคำถามเมื่อลูกซักถาม	92.23	5.86	1.76
2	การพัฒนาตนเอง	พยายามเป็นแบบอย่าง : ลูกที่ดี	89.44	7.92	2.94
3	การเป็นสื่อกลาง	สร้างบรรยากาศที่ เป็นสุขในครอบครัว	88.27	8.79	2.94
4	การส่งเสริมด้านสังคม	ฝึกให้ลูกรู้จักแบ่งปัน สิ่งของต่าง ๆ	87.98	8.50	3.52
5	การส่งเสริมด้านร่างกาย	ป้องกันอุบัติเหตุที่ เกิดขึ้นกับลูก	87.63	7.92	4.39
6	การพัฒนาตนเอง	พยายามเป็นแบบอย่าง : ประชาชนพลเมืองที่ดี	87.09	9.97	2.94
7	การส่งเสริมด้านอารมณ์	ให้ความสนใจพูดคุยกับลูก ขณะเล่นด้วย	85.63	9.97	4.40
	การส่งเสริมด้านสังคม	ฝึกให้ลูกปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม	85.63	10.85	3.52
8	การส่งเสริมด้านอารมณ์	ยกย่องชมเชยเมื่อลูกทำดี	85.34	12.32	2.34

ตารางที่ 25 (ต่อ)

อันดับที่	บทบาทบิดาด้านต่าง ๆ	การปฏิบัติ	การปฏิบัติบทบาท		
			ทำเป็นประจำ และทำบ่อย (ร้อยละ)	ทำบ้าง (ร้อยละ)	ไม่ค่อยได้ทำ และไม่ได้ ทำเลย (ร้อยละ)
9	การส่งเสริมด้านสติปัญญา	สนทนาซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่ลูกพบเห็น	85.27	10.85	3.82
10	การส่งเสริมด้านร่างกาย	การดูแลและรักษาพยาบาล	85.05	9.09	5.86

จากตารางที่ 25 แสดงว่า บทบาทที่บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำและบ่อยสูงสุด 10 อันดับ คือ การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา 2 ข้อ ได้แก่ ตอบคำถามเมื่อลูกซักถาม สนทนาซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่ลูกพบเห็น การพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนเป็นบิดาที่ดี 2 ข้อ ได้แก่ พยายามเป็นแบบอย่างที่ดี ประชาชนพลเมืองที่ดี การเป็นสื่อกลางของครอบครัว 1 ข้อ ได้แก่ สร้างบรรยากาศที่เป็นสุขในครอบครัว การส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม 2 ข้อ ได้แก่ ฝึกให้ลูก รู้จักแบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ ฝึกให้ลูกปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ 2 ข้อ ได้แก่ ให้ความสนใจพูดคุยกับลูกขณะที่เล่นด้วย และ ยกย่องชมเชยเมื่อลูกทำดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย